

Spis treści :

WSTĘP

- **Obszary wykluczenia i obojętności** [Anna Janus-Sitarz]

WIELOKULTUROWOŚĆ – INNOŚĆ – WYKLUCZENIE

- **Edukacja literacka wobec dylematów wielokulturowości**

i inności [Anna Janus-Sitarz]

[Od niezrozumienia do wykluczenia; Nie-Polak? Niekatolik?; Swój i Obcy,

Grzechy literatury wobec Innego; O filozofii i dialogu]

- **Świat pełen ruchu. Kształcenie kompetencji międzykulturowych w edukacji polonistycznej** [Ewelina Strawa]

[Kompetencje międzykulturowe; Geografia myślenia; „Weź kurs na wielokulturowość”;

Model społeczny]

- **Dziecko wyobcowane. Edukacja polonistyczna wobec Romów**

[Elżbieta Piątek]

[Uczeń romski w szkole; Powstrzymać samospełniającą się przepowiednię; Po

prostu – zrozumieć; „Rom – czyli kto? Pomyśl jeszcze raz”; „Bo ludzie dzielą się na dobrych i złych, a nie na białych, żółtych...”]

- **KL Auschwitz jako miejsce wykluczenia. Refleksje edukacyjne** [Wojciech Strokowski]

[O prewencji wobec wykluczeń wśród uczniów; KL Auschwitz jako miejsce wykluczenia

– zarys problematyki; Oznakowanie grup wykluczonych (mniejszości

etnicznych, religijnych, narodowych i innych) w KL Auschwitz; Zagłada osób

niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie; Polacy w KL Auschwitz; Rotmistrz

Pilecki – bohaterska walka z wykluczeniem; Żydzi – różne wymiary wykluczenia;

Cyganie – trójkąt czarny (lub opaska z literą „Z”); Świadkowie Jehowy – trójkąt fioletowy; Homoseksualiści – trójkąt różowy; Wizyta studyjna w Państwowym Muzeum Auschwitz–Birkenau; Wykluczeni w świecie przemocy – podsumowanie; Edukacja, głupcze!]

• **Polonistyczna edukacja ponadgimnazjalna wobec problemu**

starości [Dominika Nęcek]

[Starość w oczach filozofów; Starość w perspektywie społecznej; Uczeń w konfrontacji ze starością; Jak rozmawiać o starości na lekcjach?]

INNY W LITERATURZE I FILMIE

• **Oswoić, poznać, przyjąć. Film jako przestrzeń polonistycznych**

spotkań z Innym i innością [Witold Bobiński]

[Polonistyczne wymiary inności; Uczeń; Tradycja literacka; Inność tekstu. Nowe

życie „Świtezi” w filmowej adaptacji Kamila Polaka; Filmowość poezji, czyli o zapomnianym

proroctwie Marii Janion; Sztuka przekładu jako interpretacja, czyli

jak Kamil Polak czyta balladę; Adaptacja jako mityzacja literatury; Adaptacja

filmowa – dowód na konieczność czy niekonieczność literatury?; Ujęcia metodyczne;

Inność Drugiego. Dramat poszukiwania własnej tożsamości w filmie „Fanatyk”

Henry’ego Beana; „Nienawidzę i kocham. Kto mi powie: dlaczego?” (Katullus);

Ja jako Inny; Ujęcia metodyczne]

• **Ryzyko spotkania z Innym – niepełnosprawny we współczesnej**

literaturze dla dzieci [Krystyna Zabawa]

[„Zwykła osoba z problemami” – ryzyko stereotypu i zatrzymania na zewnątrzności;

„Ludzie nie wiedzą, jak się zachować...” – ryzyko niewłaściwego podejścia;

„Głęboko utalentowani” – ryzyko użycia niewłaściwego języka; „Inni, ale zdolni

do miłości, czułości, tęsknoty...” – ryzyko łez]

- **Oswoić inność. Inny w lekturze uczniów szkoły podstawowej**

[Ewa Horwath]

[Lektur dostatek; Dobrać metody; Ku współczesności; Poezja może wiele]

- **Bohater odrzucany. Czy można zrozumieć decyzje doktora**

Judyma? [Agnieszka Kania]

[Powody negacji postawy doktora Judyma; Konteksty ewangeliczne a postać Tomasza

Judyma; Próba demitologizacji miłości Joanny i Tomasza; Inność dydaktyczna

jako sposób na inność bohatera]

- **Literatura dawna a uczeń współczesny – przyczyny i sposoby**

pokonywania obcości czytelniczej [Agnieszka Kulig]

[I. Zaplątani w sieć zerwanych relacji; II. Wieś Kochanowskiego jako prototyp

nurtu? Typy postaci literackich w literaturze staropolskiej i możliwości aktualizacji

dawnych postaw; III. Model uwspółcześniania dawnych wartości]

INNY W KLASIE SZKOLNEJ

- **Nasz uczeń jako Inny** [Stanisław Bortnowski]

[Uczeń tkwi w cyfrowym świecie; Młodych normy czytania; Bunt i bluźnierstwa;

Prymitywizm; Jak oswoić INNEGO?]

- **Wykluczenie na żądanie, czyli wątpliwości wokół nauczania**

indywidualnego [Maciej Pabisek]

[Wykluczenie; Indywidualne nauczanie; Niesocjalizujące nauczanie; Zagrożenia

i wady indywidualnego nauczania; W praktyce – przykłady; Nauczanie mniej

indywidualne]

- **Inny, czyli niedostosowany społecznie**

[Iwona Kołodziejek]

[Inny niż wszyscy; Kilka słów o niedostosowaniu społecznym; Polonista wobec

Innego]

WOBEC INNEJ PŁCI

• Ona – to znaczy: inna. Kobieta i odmienność kobiecego

pisarstwa w literaturze najnowszej (inspiracje dla dydaktyki polonistycznej) [Anna Włodarczyk]

[Inność jako kategoria współczesnej humanistyki; Kobiece pisarstwo i lektura feministyczna; Inność jako kategoria współczesnej prozy kobiecej; Cieleśność innej. „Teraz” Agnieszki Drotkiewicz; Stereotyp innej. „Prowadź swój pług przez kości umarłych” Olgi Tokarczuk; Inspiracje dla dydaktyki polonistycznej]

• Czy płeć ma znaczenie? Gender w polonistycznej edukacji

ponadgimnazjalnej [Karolina Kwak]

[Po co edukacji perspektywa genderowa?; Od normy do stereotypu; Demaskacja jako próba odnalezienia tożsamości; Inność w szkole, czyli pytania bez odpowiedzi; Dekonstrukcja tożsamości w powieści Izabeli Filipiak; Kobieta totalna; Amnezja, czyli szkolna (nie)rzeczywistość]

• Inżynier i polonistka w szkole, czyli jak edukacja utrwała

stereotypy [Agnieszka Handzel]

[Koedukacja – za i przeciw; Równi, ale różni – dziewczynki i chłopcy w edukacji; Na co zwrócić uwagę – różnice między uczniami; Co jest tak naprawdę ważne? – oczekiwania nauczycieli i ich siła sprawcza...; Jeszcze o różnicach...; Dziewczeta i chłopcy w świecie słów; Wykorzystać wszystkie możliwości]